

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdan vsak teden, vsakega polnletnega vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tvevavstvene države 8 K. Kemični listi, ki se pošiljajo na leto stanejo 5 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez poštnih stroškov. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta številka 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta številka 5, sprejemno. — Za vsekratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala razprava“ — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Cesar Karel sv. Očetu.

Naš ljudomili vladar odgovarja na mirovno pismo sv. Očeta in se izreka za trajen in časten mir.

Naš cesar Karel se je zopet izrekel za mir. — Dne 20. septembra je odgovoril sv. Očetu Benediktu XV. na njegovo zadnje mirovno pismo. Cesarjevo pismo je polno milobe in očetovske vdanosti napram poglavarju sv. katoliške cerkve. Cesar Karel pravi že v prvem stavku svojega pisma, da je z dolžno spoštljivostjo in globoko ginjen vzel na znanje papežev mirovni korak. V celnem odgovoru ni ne enega stavka, iz katerega bi zvenela kaka ošabnost in hotenje po nadaljevanju vojske. Cesar se ob koncu pisma celo imenuje najpokornejšega sina sv. Očeta. Tako blago in vzvišeno čuti in misli naš mladi vladar.

Miru, trajnega in častnega miru si želi cesar Karel, miru, ki bi prinesel narodom zopetno srečo in blagostanje. Ker se je tudi nemški cesar Viljem omečal in se ne izreka več za brezobzirno nadaljevanje vojske — vsaj tako je posneti iz odgovora njegove vlade sv. Očetu dne 20. septembra — je upati, da se bodo tudi naši sovražniki bolj ugodno izjavili o miru. Glavna smer mirovnih odgovorov cesarja Karla in nemške vlade je: obe državi sta resno pripravljene stopiti v mirovna pogajanja na podlagi predlogov, ki jih je stavil sv. Oče.

V bodoče se pri sporih naj izloči sila orožja in na njeno mesto naj stopi moč pravice, omej se naj oboroževanje, morje se naj proglasi za last vseh narodov, v spornih vprašanjih naj razsoja stalno razsodišče. O odstopu zasedenega ozemlja, o vojni odškodnini in drugih podrobnostih glede mirovnih predlogov odgovora ne omenjata. Vse to se bo razpravljalo na dolgo in široko pri mirovnih pogajanjih. Mi smo pokazali dobro voljo za mir, sedaj jo še naj pokažejo sovražniki.

Lastnoročno pismo cesarja Karla, ki ga je naš zunanji minister dne 20. septembra izročil papeževemu nunciju na Dunaju, se glasi:

Sv. Oče!

Z dolžno spoštljivostjo in globoko ginjenimi smo vzeli na znanje novi korak, katerega je v izpolnjevanju od Boga Vam izročene svete službe podvzela Vaša Svetost pri nas in pri vladarjih drugih vojskujočih se držav s plemenitim namenom, da bi priveli do sporazumljenja in do miru težko preizkušena ljudstva. S hvaležnim srcem sprejemam ta opetovani dar očetovske skrbi, ki ste jo Vi, sv. Oče, brez razlike vselej doprinali vsem narodom ter iz dna svoje duše pozdrav-

ljamo ginljiv opomin, katerega je Vaša Svetost izpolnila nakloniti vladam vojskujočih se narodov. Za dobro te grozote polne vojske smo vsikdar obračali svoje oči do Vaše Svetosti kot do one najvišje osebe, ki stoji vsled svoje nad vsem zemeljskim vzvišene naloge visoko nad vsemi vojskujočimi se narodi in ki, nedostopna za vsako vplivanje, zamore najti pot, ki bi mogla dovesti do uresničenja naše lastne želje za doseg trajnega in za vse dele častnega miru.

Odkar smo zasedli prestol naših prednikov, popolnoma se zavedajoč odgovornosti, ki jo nosimo pred Bogom in človeštvom za izročeno nam usodo avstro-ogrske monarhije, nismo nikoli izgubili izpred oči visoki cilj, da zopet v najkrajšem času nudimo svojim narodom blagoslov miru. Kmalu po nastopu vlade nam je bila dana prilika, da napravimo korak, o katerem je že naš zvišeni prednik, rajni cesar in kralj Franc Jožef I., razmišljeval in pripravil do častnega in trajnega miru. To željo smo izrazili v prestolnem govoru povodom otvoritve avstrijskega državnega zbora in naglašali, da si želimo miru, ki bi osvobodil od srda in hrepenenja po maščevalnosti nadaljno življenje ljudstev, miru, ki bi jih za cele rodove obvaroval pred uporabo oborožene sile. Naša skupna vlada ni ničesar opuščala med tem časom, da ne bi podala opetovanih in živahnih izjav o naši volji ter o volji narodov avstro-ogrske monarhije, izjav, ki jih je mogel slišati celi svet, da se napravi konec krvopreletju z mirom, kakoršnjega si pred oči Vaša Svetost sčema. Osrečeni vsled misli, da se zasledovale naše želje že od začetka istega smoter, ki ga Vaša Svetost označuje danes kot enega in istega, smo temeljito razmotrivali stvarne in praktične izpodbude, katere smo nedavno sprejeli od Vaše Svetosti. To razmotrivanje je dovelo do sledečega:

V globoko vkoreninjenem prepričanju pozdravljamo vodilno misel Vaše Svetosti, ki stremi za tem, da bi bodoči svetovni red podložitvijo sile orožja temeljil na moralnični sili pravice, na gospodstvu mednarodne pravičnosti in zakonitosti. Prežeti smo tudi upanja, da bi povzdiga čuta pravičnosti človeštvo pravno prenovilo.

Pridružujemo se torej naziranjju Vaše Svetosti, da bi pogajanja vojskujočih se držav mogla in morala dovesti do sporazumljenja, kakor je n.p.r. ustanovitev primernih varščin, da se oboroženje na suhem, na vodi in v zraku istočasno, vzajemno, in polagoma zniža na določeno mero in da se pra-

vnm potom morje, ki pripada vsem narodom, oprosti gospodstva ali nadoblasti posameznih narodov in se za vse do loči jednakomerna poraba.

Popolnoma prepričani o mirpospešujočem pomenu od Vaše Svetosti predlaganega sredstva, da se naj mednarodna sporna vprašanja podvržejo obligatoričnemu razsodišču, smo pripravljene, da tudi o tem predlogu Vaše Svetosti stopimo v pogajanja.

Ce bi se posrečilo, kar iz celega srca želimo priti do sporazumljenja med vojskujočimi se državami, sporazumljenja, ki bi uresničila te vzvišene misli in bi tako dala avstro-ogrske monarhiji varščino za njen neoviran nadaljni razvoj, potem ne bi bilo težko tudi druga, med vojskujočimi se državami uravnave potrebna vprašanja zadovoljivo rešiti v duhu pravičnosti in vzajemnih pogojev.

Ce bi narodi v smislu predlogov Vaše Svetosti mirno stopili med seboj v pogajanja, potem bi se lahko iz tega razcvetel stalen mir; dosegli bi lahko popolno svobodo gibanja na visokem morju; odvzela bi se jim lahko težka materialna bremena in se odprli novi viri za njih blagostanje.

Prežeti duha zmernosti in spravljivosti, vidimo v predlogih Vaše Svetosti primerne podlage za uvod v pogajanja, za doseg vsem pravičnega in stalnega miru in živo upamo, da bi bili z enako mislijo prežeti tudi naši današnji sovražniki.

V tem smislu prosimo Vsemogočnega, naj blagoslovi pričetu mirovno delo Vaše Svetosti.

Čast nam je beležiti Vaši Svetosti najpokornejši sin

Karel I. r.

Papežu bosta te dni odgovorili tudi Bolgarija in Turčija. Tudi četverosporazumne države bodo v kratkem odgovorile sv. Očetu. Ker sta Avstrija in Nemčija odgovorili v zelo spravljivem duhu, smemo pričakovati, da bodo tudi naši sovražniki odnehali od svoje nestrpnosti. Nekateri četverosporazumovni listi sicer pravijo, da prej ni nobenega govora o miru, dokler Nemčija, katero smatrajo v sovražnih deželah za glavnega krivca sedanje vojske, ne bo ponižana. Večina angleških listov zahteva, da mora Nemčija odstopiti vse zasedene pokrajine in mora plačati vojno odškodnino. O Avstriji pišejo četverosporazumovni listi zelo prijazno in slavijo našega cesarja kot ljudomilega vladarja, s katerim se bo dalo pogajati o miru.

Po zaslugi sv. Očeta Benedikta XV. in cesarja Karla se je kamen zopet začel močno valiti v dolino in upamo, da bomo prav kmalu prišli do miru.

nahih, mi tukaj pa se divimo nastopu naših voditeljev in se veselimo pisave naših listov „Slov. Gospodarja“, „Straže“, „Mira“ in kranjskih ter hrvaških listov, ki na bojišču nas, v domovini pa vas navdušujejo za lepšo in srečnejšo bodočnost slovenskega ljudstva.

Hude in velike borbe se še bodo vršile, predno bo izvojevana naša zmaga na naši primorski in slovenski fronti. Lah je močan, ima milijonsko armado in približno 10.000 topov. Tudi naši narodni nasprotniki Nemci in Mađžari so številni in čezni. Zakleli so se, da jim moramo Slovenci in Hrva-

Borba za svobodo slovenske zemlje.

(Dopis z fronte.)

V obližju Sv. Gabrijela, 22. septembra.

Mi se borimo tu na fronti, naši slovenski voditelji pa doma in na Dunaju za svobodo slovenske zemlje. Slovenski vojaki v družbi vseh avstrijskih narodnosti se bijemo že nad dve leti z izdajalskim Lahom, ki hoče odtrgati od Slovenije, oziroma Avstrije, dele najlepše naše zemlje. Naši vrli poslanci

pa od dne 30. maja 1917, ko so v državnem zboru ob splošni pozornosti podali znano izjavo za ustanovitev jugoslovanske države, delajo načrtoma za osvoboditev našega Avstriji in Habsburžanom vedno zvestega slovenskega ljudstva. Živimo torej v času dveh velikih borb, ki bosta odločilni za našo bodočnost. Škoda, da se mnogi naši ljudje ne zavedajo velike dobe, v kateri živimo. Mi slovenski vojaki smo ponosni na naše poslance, na naše voditelje, ki tako krepko in vstrajno zastopajo in vodijo naš narod. Vi v domovini proslavljate junaško obrambo naše soške fronte po slavnih Borovčevih ju-